

ES 8. I 1944

Teater ja muusika

Kahekordne „Luxemburg“

Käesolevaga on Fr. Lehári operett „Krahv Luxemburg“ kahes koosseisus Estonia laval välja toodud. Seega võib lavastust pidada lõplikult valminuks.

„Krahv Luxemburg“ on pärit F. Lehári viisikümne perioodist, mil ta järjekindlalt kirjutas aastas opereti või kaks. Käesolev lavatoode kuulub autori kogemuslikku ajajärku, kus ta kasutas juuba laialdast populaarsust. Teos on loodud žanrile vastavalt kergete faktuuriga, rõhutades esmajoones viisilist materjali. Peamiselt valitseb valss — ja seda tantsulise kalaku juures. Ühtlasi ei puudu siin teatav leidlikkus meloodilisel alal ning elavus koloriidi mõtteski. Muusikaliselt on operetti seekordse lavastuse puhul tõhusasti täiendatud lisanditega A. Glazunovi balletist „Raymonda“.

Opereti juures pole lauljatest enamasti mitte palju rääkida, neid leidub seal ikkagi ainult üksikuid. Niisiis: primadonna — premjee ja heal juhul veel subrett — allaat, muidugi ka koor ning orkester. Sellega piirdume käesolevagi lavastuse vaatlusel.

Nimetan siin koosseise eelmiseks ja järgnevas, et numbrdamisega mitte alust anda mingiks hindeüsteemiks. Oli lihtsalt kaks koosseisu. Eelmises esinesid primadonna kohal M. Laid, premjeena A. Viisimaa, subretina M. Kamp, allaadina E. Pärn. Järgneva koosseisu moodustasid samas korras ülesannetesse reastatuna E. Maasik, P. Mägi, S. Lott ja H. Aare. Koorijuhina tolmis T. Targama, dirigendi kohal oli tegev P. P. Lüdig.

M. Laid vastaval alal on meil kujunenud üheks parimaks jõuks. Teda on hea laval vaadata ja samuti mõnus kuulda. Ta laulab seevõrra hea eduga, et operetis me ei hakka temalt enam juureküsimisi tegema. Nii nüüdki jäi mulje kiiduväärne. E. Maasik on tegelikult ooperijõud, aga temalgi ei puudu ka operetikogemused.

Tundub nagu erilise luksusena teatri poolt kutsutada nii suurte võimetega lauljat operetis. Siiski üks asi seisab kindlasti oma kohal. Nimelt teose teksti järgi vastav osa kuulubki siimapaistvale lauljannale, nii see siin esitatakse ka tõeliselt.

Ka A. Viisimaa on ooperijõud ning üldse hea lavategelane. Tema kohta käesolevas operetis võime ütelda ainult tunnustavaid sõnu. Ta esines muusikaliselt kõigiti suure eduga ning andis lavalt toreda kuju. Sama premjee osa järgnevas koosseisus esitas P. Mägi. Ta on alles noorem tegelane, Estoniaski uustulnuk. Tema juures leidub üsna mitmeti häid eeldusi oma tegevuse jaoks. Lauljana tal tuleb veelgi enam kasutada resonaatoreid häälekandvuse tõstmiseks. Metall on aga küllaldaselt. Portamentot võib piirata, sest see ei tee ettekannet hinnaliskemaks. Üldiselt aga peame osatähtmist õnnestunuks.

Subretid M. Kamp ja S. Lott olid laululiselt ülesannetes rahuldust pakkuvad, lavaliselt mõlemad vajalisel määral elavad. Samuti jätsid kõigiti soodsa mulje allaadid E. Pärn ja H. Aare, viimane lavastaja kohuste tõttu eriti kindel ning püüdlük oma kohal. Mainin siin samuti üht suuremat osa, mille küll polnud laululist tähendust, seda rohkem aga mängulist. Nimelt esines järgnevas koosseisus Basiliina A. Mälton, kes täitis ülesande heade võimetega. Et osa ka õnnestub veelgi vähem karikatuurilt, selles pole kahtlust.

Opereti läbiviimine mõlemas koosseisus oli ansamblliselt hea. Tegelasel omavahel ja seoses kooriga ning orkestriga täitsid ülesandeid võrdlemis kindlas rütmis, samuti nõutava sujuvusega. Orkestri kohta tuleb märkida, et see suutis pidada dünaamilist mõduku, soodustades nõnda lava mõjulepääsu. Ka jälgimise paindumus ja illustreeriv külg jätsid hea mulje.

Ed. Visnapuu